

ΠΚ / ΕΚΕΚ - ΙΤΕ :

Μια κριτική ανασκόπηση

18/5/2022

Ε.Ν. Οικονόμου

Ερευνητής ΙΤΕ

Ομότιμος Καθ. ΠΚ

ΓΙΑΤΙ ΞΕΧΩΡΙΣΕ ΤΟ ΠΚ;

I. Διοίκηση Μανούσακα:

- Νέο σύγχρονο νομικό καθεστώς
- Πρώτη ίδρυση Τμήματος Πληροφορικής
- Προσέλκυση διαπρεπών πρώτων καθηγητών
Καφάτος, Λαμπρόπουλος, Οικονόμου, Τσιχριτζής

II. Η ποιότητα του ΠΚ ως βασικός στόχος των πρώτων καθηγητών

- Προσήλωση στην αξιοκρατία (πολύ δύσκολο καθήκον)
- Σύστημα ετήσιας αξιολόγησης
- Στόχος δημιουργίας Ερευνητικού Κέντρου δίπλα στο ΠΚ

III. Ευνοϊκή Συγκυρία

- Ο Γρηγόρης Σηφάκης Πρόεδρος της ΔΕ του ΠΚ (1981-86)
- Είσοδος στην ΕΕ και δυνατότητες χρηματοδότησης
- Ο Γιώργος Λιάνης Υπουργός Ερ. & Τεχν. & Ίδρυση ΕΚΕΚ
- Τα ελληνικά ΑΕΙ σε αδράνεια (Ε. Γ. με διαρκείς καταλήψεις)

IV. Κάποιος έπρεπε να υπερασπίζεται το ΕΚΕΚ σε καθημερινή βάση (και ήταν εδώ)

- Προσπάθειες να «εξουδετερωθεί» το ΕΚΕΚ, 1987 (ΕΚΕΚ σε ΙΤΕ) & 1989
- Προηγούμενες περιπτώσεις: Παπανικολάου, Αργύρης
- Επιστολή Λιάνη

Προς: Καθηγητή Λευτέρη Οικονόμου, Πρόεδρο ΙΤΕ

Από: Γιώργο Λιάνη

Λευτέρη, σου στέλνω τον πιο κάτω χαιρετισμό μου για την τελετή ανάληψης καθηκόντων από το νέο Δ.Σ.

Με αγάπη

Γιώργος Λιάνης

Αγαπητοί φίλοι και συνάδελφοι:

Το ΙΤΕ, που στην εικοσαετή του δημιουργική πορεία καταξιώθηκε διεθνώς ως ένα κέντρο αριστείας, κλείνει σήμερα μιά περίοδο επιστημονικής έρευνας υψηλής ποιότητας και παραδίνει τη σκυτάλη της δημιουργίας στο νέο Διοικητικό Συμβούλιο.

Από τη θέση του πολιτικού είχα συνδέσει τη μικρή μου προσφορά στην προώθηση της επιστημονικής γνώσης με τη διακινδυνευμένη επιτυχία ενός ανορθόδοξου για τη χώρα μας πειράματος, τη δημιουργία του Ερευνητικού Κέντρου Κρήτης (ΕΚΕΚ). Υστερα από είκοσι χρόνια σκληρής δουλειάς ένα όραμα που συνέλαβαν πέντε δάσκαλοι του Πανεπιστημίου Κρήτης, από ένα μικρό φυτώριο όπου σπείραμε ελπίδες για το μέλλον της Ελλάδας, γιγάντωσε σε ένα τεράστιο αγρό επιστημονικής παραγωγής.

Οι σκέψεις μου πάνε πίσω σε μιά φθινοπωρινή μέρα του 1982 που με επισκέφθηκαν στο νεοσύστατο τότε Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας οι καθηγητές Φώτης Καφάτος, Λευτέρης Οικονόμου, Διονύσης Τσιχριτζής, Τάκης Λαμπρόπουλος και Γιάννης Παπαδάκης. Γ

Εξι μήνες μετά την ιδρυτική πράξη προσκλήθηκα να παραστώ στα εγκαίνια των δύο πρώτων Ινστιτούτων, της Βιοτεχνολογίας και της Πληροφορικής, σε προσωρινά κτίρια με σύγχρονο εξοπλισμό, ένας άθλος σε πείσμα των γραφειοκρατικών αγγυλώσεων όπου ο όρος **crash program** έχει μόνο μεταφυσική έννοια. Πέρασαν είκοσι χρόνια από τότε. Το ΕΚΕΚ με το όνομα **ΙΤΕ** απο δεκαετίας στεγάζεται σε μιά απο τις πιό σύγχρονες σε λειτουργικότητα και αισθητική εγκαταστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ηδη τον Γενάρη του 1989 το περιοδικό **Science** ;έγραφε για το ΙΤΕ: «Ο νεοφερμένος στην παραδοσιακή λίστα των κέντρων αριστείας, το Cambridge το Παρίσι, το Στρασβούργο, και η Χαϊδελβέργη είναι το Ηράκλειο, η πρωτεύουσα της Κρήτης».

Ο δρόμος όσων πρωτοστάτησαν στο εθνικό αυτό έργο δεν ήταν ανθόσπαρτος. Το όλο εγχείρημα αντιμετωπίσθηκε σαν μιά ιεροσυλία για δυό λόγους:

- α) Διότι έγινε έξω απο την υδροκέφαλη Αθήνα
- β) Διότι δεν άφινε χώρο να διεισδύσει η μετριότητα. Ο πολιτικά δόκιμος όρος αυτής της κατηγορίας είναι οτι **«καλλιεργει..... ελιτισμό»**.

Μέσα από τον τύπο, τους διαδρόμους και τα γραφεία των Υπουργείων δεν πέρασε μέρα που να μὴν υπονομευθεί το έργο και ο λόγος ύπαρξης του ΙΤΕ.

Από όλη αυτή την εικοσαετή εμπειρία διδαχθήκαμε δυό μαθήματα:

- α) Η πιό ισχυρή συντεχν'ια στη]ον κόσμο είναι η συντεχνία των μετριόοτήτων.
- β) Μιά ομάδα με δημιουργική πίστη και με όραμα προσφοράς κάτω από μιά ικανή ηγεσία μπορεί να υπερκεράσει τα εμπόδια της μετριότητας και να μεγαλουργήσει αρκεί να υπερβεί μιά κρίσιμη μάζα.

V. Συνεργασία Σηφάκη-ΕΚΕΚ (Χρόνια δημιουργικά 82-86) :

- Ίδρυση & Ενεργοποίηση ΕΚΕΚ
- Κτηριακή υποδομή σε χρόνο ρεκόρ
- Δίκτυο υπολογιστών (πρόδρομος Internet) για πρώτη φορά (Τσιχριτζής)
- Μεταπτυχιακές σπουδές για πρώτη φορά στην Ελλάδα

- Ίδρυση Παν. Εκδόσεων Κρήτης (Σηφάκης, Τραχανάς)
- Αστεροσκοπείο του Σκίνακα (Παπαμαστοράκης)
- Προσέλκυση εξαιρετικού προσωπικού για στελέχωση του ΠΚ, ΕΚΕΚ
- Δράσεις για προσέλκυση καλών φοιτητών από όλη την Ελλάδα
- Διαλέξεις Ωνάση με νομπελίστες (Παπαμαστοράκης, αργότερα)

ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Υπάρχουν διακρίσεις του ΠΚ/ΙΤΕ,

π.χ. Σε 331 στο ERC, ένας μόνο στην Ελλάδα και αυτός στο ΠΚ/ΙΤΕ.

Όμως

Τα κεντρικά ΑΕΙ (ΕΚΠΑ, ΕΜΠ, ΑΠΘ) έχουν αποκτήσει αξιόλογες ομάδες και αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα της θέσης τους.

Ο διεθνής ανταγωνισμός μας αφήνει πίσω (EPFL, HKUST)

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Ο 2^{ος} νόμος οδηγεί ανεπαίσθητα προς την ενδημούσα μετριότητα

Συνταγή: Πρωτοβουλίες και Ενεργές δράσεις (π.χ. Αξιοποίηση της εμπειρίας του Mathesis)

- Δύσκολο να προσελκύσεις διαπρεπείς Έλληνες του εξωτερικού

Συνταγή: Ευέλικτη αξιοποίηση διαπρεπών Ελλήνων αλλοδαπής

- Η ελληνική γραφειοκρατία καλά κρατεί

Συνταγή: Συνεχής πίεση για απλοποίηση

- Δεν υπάρχει προσήλωση στην ποιότητα από την Ελληνική Πολιτεία/ Κοινωνία

Συνταγή: Εμμονή στο στόχο της ποιότητας ενάντια στο ρεύμα

Στενή συνεργασία ΠΚ / ΙΤΕ

(όπως την περίοδο 82-86)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ
